

Proloog

Bianca

Facillis, vijftien jaar geleden

Het was kwart voor vijf. De werktijd was bijna voorbij en de werkers stonden op het punt om naar huis te gaan. Bianca steunde met haar hand tegen de muur. In haar bolle buik trok van alles samen. Het vocht dat tussen haar benen liep, vertelde haar dat het dit keer echt menens was, dat de baby niet langer op zich zou laten wachten. Een gevoel van schaamte drong zich aan haar op. Hoewel ze wist dat dat belachelijk was, kon ze het niet onderdrukken.

Ze probeerde een kreet in te houden, maar kon niet voorkomen dat er toch wat geluid ontsnapte. Ze kromp in elkaar, maar strompelde door. Dat was op dit moment het enige wat door haar hoofd ging: doorlopen. Naar huis. Dan pas zou de werktijd voorbij zijn en mocht ze de drie uren die daarop volgden zelf indelen, al moest ze zich dan uiteraard ook aan de normen houden. Iedereen liep door, al haar collega's. Natuurlijk keken sommigen haar met medelijden aan, maar niemand stopte om haar te helpen.

Tussen de zwarte vlekken die voor Bianca's ogen dansten, zag ze opzichter Kraan op haar afkomen met een kalme, ongeïnteresseerde uitdrukking op zijn gezicht. Een nieuwe pijnscheut. Bianca beet haar kiezen op elkaar, maar kon een grom niet voorkomen. Het

was duidelijk dat ze het niet tot thuis ging redden. Ze keek de opzichter smekend aan.

Kraan bracht zijn com naar zijn mond. ‘Oproep aan regiekamer twee. Medewerker 0874 moet stoppen met lopen en naar het ziekenhuis worden gebracht.’

Vrijwel meteen drong het order om stil te staan tot haar door en hield ze halt. Nog voordat ze huilend van de pijn in elkaar zakte, voelde ze handen onder haar armen en werd ze uit de groep lopende medewerkers getrokken.

Twee uur later lag Bianca met opgetrokken benen in een ziekenhuisbed. Ze wist dat ze pijn zou moeten voelen. Dat ze íéts zou moeten voelen. Ze wist dat pijn erbij hoorde. Dat het een trucje van Moeder Natuur was, niet alleen om haar te laten persen, maar ook om haar op een brute manier te laten weten dat ze op het punt stond moeder te worden. Bianca voelde niets. Daar had regiekamer twee haar hersens simpelweg de opdracht toe gegeven.

Het wonder van de moderne wetenschap, werd het genoemd. De chip in hun hoofd was misschien wel de beste uitvinding van de afgelopen eeuw. Zo’n klein ding, maar zo machtig. Dat minuscule rondje onder de huid achter hun linkeroor had ervoor gezorgd dat er geen ruzies meer waren, geen verdeeldheid, geen afgunst en geen oorlogen. Het had een serene rust gebracht onder de bevolking en geleid tot gelijkheid en vertrouwen. Zorgen waren iets uit het verleden. De overheid regelde alles. Dat was haar taak, net zo goed als Bianca en alle andere werknemers in Facillis hun taken hadden.

Soms vervloekte ze dat ding.

Was het raar om te verlangen naar pijn? Om een moment zo intens te willen beleven dat het voor altijd in je geheugen stond gegrift? Niet dat het uitmaakte. Zij onthield alleen de beelden die de regering toe-

stond. De rest werd verwijderd. Het ene moment waren ze bijna tastbaar, het volgende moment waren ze vervlogen.

In de steriele zaal waarin ze zich bevond, stond nog een zestal bedden. Rondom elk bed was een medisch team bezig dat voornamelijk bestond uit vrouwen. Ze hielpen bij het ter wereld brengen van nieuwe zielen. Hun blikken waren strak, apathisch bijna. Er werd niet gesproken, niet afgeweken van de routine. Dat begreep Bianca wel. Als zij aan het werk was, ging het net zo.

De zusters om haar bed hadden allemaal een eigen taak. Een van hen veegde het zweet van haar voorhoofd, de ander legde een matje onder haar billen. De zuster die aan het voeteneind stond knikte haar vriendelijk toe, duwde haar knieën wijder uit elkaar en tuurde vervolgens tussen haar benen.

Bianca wilde vragen of alles goed ging, maar er kwam geen enkel woord over haar lippen. In deze modus was haar vrije wil onderdrukt. Ze had slechts de opdracht te blijven liggen en om de zoveel seconden te persen, tot meer was ze niet in staat. Haar lichaam werd geheel gecontroleerd door iemand in een van de vele regiekamers. Die stonden direct in verbinding met de controlekamer waar de centrale computer stond die alle chips controleerde.

En dat was goed, zei haar innerlijke stem tegen haar.

Laat hen je helpen. Het "hoe" is niet belangrijk, toch? Het gaat om het resultaat. Als je straks je kindje in je armen hebt, is het allemaal de moeite waard geweest.

Ze voelde nu een soort druk. Een tijdje later kwam de verlossing. Gekrijs vulde de ruimte. Een van de zusters hield het kindje in haar gezichtsveld. Háár kindje. De liefdevolle creatie die was voortgekomen uit de drie minuten die ze negen maanden geleden intiem

met Frank had doorgebracht. Was het toen vrije wil geweest, of was het idee door de chip aangedragen? Ze wist het niet. En wat deed het er op dit moment toe? Feit was dat hij er was. Haar engel. Haar...

Op dat moment zag ze het, de reactie van de zuster die het glibberige kindje in haar handen hield. Daar waar ze de baby op Bianca's borst zou moeten leggen, bleef ze even roerloos staan. Haar ogen zochten die van Bianca. Was dat een traan die over haar wang rolde? Het moment duurde slechts even. Daarna knipperde de zuster een paar keer met haar ogen, kwam haar stoïcijnse blik weer terug en legde ze het kind, alsof het een stuk steen was, op Bianca's borst.

Ze zag meteen wat er mis was.

Nee. Nee. Nee.

Zijn huid: spierwit. Zijn ogen: waterig. Er zouden nog testen volgen, maar voor haar was het al duidelijk.

Haar kindje miste het lichtgen. Hij was een afvallike.

‘Nee, alsjeblijft,’ smeekte Bianca. ‘Ik zal alles doen.’ Haar lichaam begon te trillen. Ze wist wat dit betekende. Wat ze nu zou moeten doen.

Nee. Dat nooit. Ze zullen me moeten vermoorden en ik weet zeker dat Frank er net zo over denkt. We zullen een oplossing vinden of vluchten, als het nodig is. Desnoods naar Tenebris. Ik...

Maar ze wist dat ze niet sterk genoeg zou zijn. De opdracht kwam al door om te stoppen met smeken, haar paniek was onwenselijk en overbodig. Ze wist wat haar te doen stond als de test positief was, en ook dat ze het zou uitvoeren zodra ze daar lichamelijk weer toe in staat was. Dat dit het beste was, voor haar, voor de wereld, maar vooral voor haar kindje.

Terwijl de tranen nog over haar wangen stroomden, knikte Bianca zelfverzekerd. Ze snakke naar het moment dat ze kon gehoorzamen.

Magda

Tenebris

Er werd op de deur geklopt. Magda daalde de trap af. Ze hoorde de regen tegen de ruiten slaan. Achter haar, op de overloop, weerklonk het stampen van kindervoetjes op de houten vloer. Op het moment dat ze de hal bereikte, schoten drie kinderen van links naar rechts, vlak voor haar langs. In het zwakke licht van de kaars, die ze in een standaard in haar hand hield en zijn best deed de duisternis te verdrijven, waren het niet meer dan schimmen.

‘Jongens,’ sprak Magda hen streng toe. ‘Hoe vaak moet ik nog zeggen dat er in het huis niet gerend mag worden?’ Ze deed haar best de strenge ondertoon te bewaken die ze als hoofd van het weeshuis moest hebben, maar ze kon een glimlach niet onderdrukken. Hoewel ze het nooit zou laten blijken, hield ze van deze plek.

‘Sorry, mevrouw Plat,’ riep iemand. De kinderen stopten met rennen. Het zou niet lang duren voordat ze de berisping naast zich hadden neergelegd, wist ze. Ze gaf het drie minuten voordat ze hen weer zou horen rennen.

Opnieuw geklop, iets dwingender nu. Het geluid echode in de hoge hal van het Tehuis voor Jongens en Meisjes. Vroeger, toen dit deel nog bij Facillis had gehoord, was dit een kerk geweest. Door de schuivende tektonische platen verplaatste het eiland telkens een stukje, geholpen door de vele aardbevingen. Hierdoor verviel er steeds een stukje van Facillis aan Tenebris. *Pech voor hen, fijn voor ons.* Magda liep naar de voor-

deur. Vlak daarboven bevond zich een glas-in-loodraam. Ooit, toen de kerk nog aan Facillis had toebehoord, was het ongetwijfeld prachtig geweest als de stralen het glas beroerden en de verschillende kleuren oplichtten. Nu was daar vrij weinig meer van over. Er zaten zo veel gaten in dat de tekeningen nog maar nauwelijks te zien waren. Ze nam de kaars over in haar rechterhand en opende met haar linkerhand de deur. Het houtwerk gehoorzaamde moeizaam, zwaar en piepend. Toen ze de deur eenmaal had geopend, sloeg er een koude wind tegen haar aan.

Er stonden twee gestalten voor haar, als schaduwen in de nacht. Hun witte gewaden lichtten op in het kaarslicht. Hun hoofd was bedekt met een doek. Het was duidelijk dat ze uit Facillis kwamen, het land voorbij de schemerzone, en wat ze hier kwamen doen.

Het kindje werd haar door de ouders aangeboden alsof het een stuk vuilnis was, met uitgestoken handen en zonder emotie. Magda hoorde geen gesnik en hoewel ze niet in staat was de gezichten van de ouders te zien, wist ze uit ervaring dat ze niet huilden. Het verbaasde haar elke keer. Hoe konden die Facillianen toch zo onverschillig zijn, zo harteloos? Het was hun kindje, geen huisdier waar je na een half jaar toch maar van afziet. Deed het hen dan echt niets?

Ze pakte het kindje aan en legde het beschermend in haar armen. Ze tilde het dekentje op. Het was een jongetje, zag ze. Dat hij een afvallige was, was geen verrassing. Dat gold voor alle baby'tjes die door de Facillianen aan hen en aan andere weeshuizen werden aangeboden.

‘Willen jullie misschien even binnenkomen?’ probeerde Magda tegen beter weten in. ‘Dan kunnen we even praten.’

De twee schudden hun hoofden, ze zeiden niets.

‘Willen jullie niet zien waar hij op zal groeien?’

De twee gestalten keken elkaar aan, haperden even in hun beweging, maar draaiden zich daarna vlug om en begonnen weg te lopen.

‘Vertel me op zijn minst jullie naam! Ooit zal hij er naar vragen.’

De man reageerde niet, maar de vrouw hield even in. Verrassend, dat had nog nooit iemand gedaan. Voelde ze dan toch iets? Was er in haar brein toch nog ergens ruimte voor gevoel?

De vrouw liep naar haar terug. Er stonden tranen in haar ogen. ‘Bianca. Mijn naam is Bianca.’ Haar stem klonk zacht, gebroken.

‘En je achternaam?’

Ineens veranderde de blik in Bianca’s ogen. Het was alsof haar gezicht ontspande. Haar blik werd leeg. Ze draaide zich zonder nog iets te zeggen om en verdween de duisternis in, de man achterna.

Hoofdschuddend keek Magda hen na, terwijl achter haar de kinderen weer lachend heen en weer renden.

Kom maar, hoor. Wij zorgen wel voor je, kleintje. Ze bekeek het mensje in haar armen. Welke naam past bij hem? Wouter? Pieter? Nee. Jij bent Ben. En wees maar niet ongerust, Ben. Je zult het zwaar hebben in Tenebris. Dat geldt voor ons allemaal, maar er zal van je gehouden worden. Dat kan ik je beloven.

Hoofdstuk 1

Zoë

Tenebris, heden

Zoë klemde haar verkleumde vingers om het handvat van de mand en zette hem op haar heup. Ze haakte het lantaarntje van haar riem, scheen zichzelf bij en wierp er een schattende blik in. *Ja, dit moet genoeg zijn.* Via een smal paadje tussen de bedden met sla liep ze de kas uit, de pier op, in de richting van het smalle strookje strand. Een losgeraakte pluk haar uit haar staart wapperde in haar gezicht. Water spoelde over de golfbreker. De zee was onstuimig vandaag. Nu Zoë op vaste grond stond, wankelde ze een beetje. Zeebenen had ze nog steeds niet.

Ze werkte zich door het mulle zand omhoog. Aan het begin van het strand stonden palen met grote lantaarns om de arbeiders zoveel mogelijk licht te verschaffen, maar ze konden de strijd met de intense duisternis van de zee nauwelijks aan. Zoë draaide zich om en keek naar de deinende kassen die op enorme vloten waren gebouwd, net voorbij de branding. De kleine lichtjes van de lantaarntjes die iedereen bij zich aan zijn riem of om zijn nek droeg, leken op dwaallichtjes of sterren die uitgestrooid waren over zee. Straks zouden de groeilampen worden aangezet. Het licht daarvan zorgde ervoor dat de planten konden groeien. Omdat het voor de mensen die het lichtgen

misten veel te fel was, werd het pas aangezet als iedereen op veilige afstand was. Ver voorbij de kassen kon ze nog net de lichten ontwaren van de vissersboten.

De vloed kwam al opzetten, zag ze. Het werk was klaar voor vandaag en de meeste arbeiders begonnen aan de terugtocht. Even bleef ze besluiteloos staan. *Vervloekt*. Ze moest snel zijn, het was later dan ze dacht. Ze zette de mand naast zich neer en liet zich op de rand van een rots zakken. Ze trok haar laarzen uit, bond ze met de veters aan elkaar en hing ze om haar nek. Ze stond op, griste de mand met zich mee en snelde een tunnel in die haar een andere kant op leidde dan de rest van de mensen. Hier hingen geen lantaarns om de gangen te verlichten, dus ze moest vertrouwen op het kleine lichtje aan haar riem. Ze daalde af, sloeg twee keer een hoek om en kwam in een gedeelte dat nauwelijks nog gebruikt werd wegens instortingsgevaar. Door het tij waren de rotsen zo aangetast dat de basis tot slechts een paar pilaren was uitgesleten. Maar als je goed wist waar je liep en het risico voor lief nam, waren de poelen die ertussen waren ontstaan een schatkamer.

De wind floot door het grottenstelsel. Het geluid had iets lugubers. Zoë wurmde zich door een gat in de rotswand en trok de mand achter zich aan. Het intense duister buiten de kleine lichtkring van haar lantaarntje was beklemmend, evenals de beperkte ruimte om haar heen. Haar ademhaling versnelde. *Het is maar een klein stukje*. Ze zocht steun met haar hand tegen de vochtige rotswand en werkte zich omhoog. *Nog maar een paar stappen...*

Toen ze de hoek om ging, sloeg de wind tegen haar aan. Voorzichtig schuifelde ze een overhangende richel op. Ze moest de mand hier laten staan, want ze had twee handen nodig om zich naar beneden te laten zakken. Ze legde haar laarzen ernaast en trok haar jas

uit. Die was net te lang om droog te blijven.

Het zeewater golfde de grot binnen. Ze had niet lang meer. Zoë stroopte haar broek tot boven haar knieën op en plonsde het water in. De kou liet haar klappertanden. Snel waadde ze naar de hoek rechts van haar. Door een stuk rots was er een natuurlijke barrière ontstaan waardoor dit gedeelte het minst last had van het tij. Ze wurmde met een verkleumde hand het mesje uit de houder aan haar gordel. Ze peilde de nieuwe golf die binnenrolde. Had ze nog even? Ze wierp een blik over haar schouder. *Niemand*. Ze had een tijdje terug wat bijna volgroeide oesters uitgezet op de richels aan de achterkant van het rotsblok. Misschien kon ze er een paar meenemen? Ze betastte de schelpen. Ze waren nog niet groot genoeg, maar het moest maar. Ze wrikte ze los van de rots en stopte ze in een zak van haar broek. Die zou ze straks met Ben opeten.

Ze waadde terug naar de kant en wipte zich met haar billen op de richel. De oesters stopte ze in verschillende verborgen zakken van haar jas. Het was verboden om voedsel achter te houden. Alles was voor de overheid, maar ze konden haar wat. Het voedsel dat ze na een dag lang en hard werken in het weeshuis kregen, was amper genoeg om op te teren. Ze moest wel bijbeunen, dus hier en daar had ze wat zaakjes opgezet.

Ze pakte de mand op. Het was tijd om Ben op te halen.

Zoë snelde door de smalle straten. De lantaarns die aan de gevels hingen, gaven net genoeg licht om te zien waar ze liep. Het was een ratjetoe aan bouwsels. De meeste huizen waren kapot of bijgebouwd, zelf gerepareerd of vervaardigd uit sloophout. De panden stonden dicht op elkaar. Iedere centimeter werd benut

en er was veel hoogbouw. Het was zelfs zo erg dat hier en daar de extra verdiepingen met aanbouwsels die van de overkant raakten.

Zoë kwam aan op het grote plein. Het was omringd door palen waar grote lantaarns aan hingen. Ze knipperde met haar ogen tegen het felle licht. De rij was langer dan ze had gehoopt. Ze wurmde zich tussen de mensen door. Met een zucht sloot ze achter in de rij aan en verplaatste de mand naar haar andere heup. Voor geen goud zou ze hem op de grond zetten en loslaten. Het gebeurde steeds vaker dat je dan ineens je mand kwijt was, zo voor je neus weggegrist. Ze schuifelde steeds een plekje verder. Gelukkig ging het sneller dan ze had verwacht. De balie was al bijna in zicht. Meer dan een houten hok was het niet, maar het functioneerde.

De fluit die het einde van de werktijd aangaf, schalde door de stad. Vervloekt, nu was ze ook nog te laat voor Ben.

‘Geef maar.’ Een man draaide zich naar haar om en stak zijn handen over de balie naar haar uit. Het zachte licht van de lantaarn die aan de zijkant van het hok hing, verlichtte zijn ruwe gezicht. Hij zag eruit als iemand die je ’s avonds laat niet tegen wilde komen.

Zoë stapte op hem af. ‘Dag, Kees. Goeie dag gehad?’

‘Het is altijd een goeie dag als ik jou zie, meissie.’ Kees trok zijn mond in een tandeloze grijns. De drie zwarte stompjes die er nog in zaten, konden nauwelijks voor tanden doorgaan. Hij pakte de mand aan en plaatste hem op de weegschaal. Hij klakte met zijn tong. ‘Maar net genoeg.’

Zoë ademde gespannen uit. Haar maag knorde.

‘Je kaart.’

‘Hier.’ Ze reikte hem haar werkkaart aan van die week.

‘Ah, je had al vijfkratten ingeleverd vandaag. Vooruit dan maar, ik mats je.’ Hij gaf een knip in het juiste vakje van die dag, precies naast de andere vijf. Met haar werkkaart kon ze aan het einde van de week haar loon ophalen. Alhoewel, háár loon... Ze moest het gelijk overhandigen aan mevrouw Plat om haar verblijf in het weeshuis te betalen.

‘Heb je verder nog iets aan te geven?’

Zoë keek Kees recht in zijn waterige, lichtblauwe ogen. ‘Natuurlijk niet.’

Kees kneep zijn ogen tot spleetjes. ‘Weet je dat zeker?’

‘Uiteraard. Hoe kan ik nou tegen jou liegen?’

De man lachte. ‘Vooruit dan maar.’ Hij knipoogde. ‘Volgende!’

Zoë ging op de dakrand zitten. Dit was haar favoriete moment van de dag. De groeilampen van de drijvende kassen waren aangezet, waardoor er een oranje gloed zichtbaar was die het gevecht met de intense duisternis aanging.

Ze draaide zich met de kom in haar handen om, voorzichtig zodat ze niet morste, en zwaaide haar benen over de rand zodat ze in de lucht bungelden. Ze roerde door de soep. Het was een waterige drab met hier en daar een ondefinieerbaar stukje groente of iets wat voor vlees moest doorgaan. Daarbij hadden ze een stukje brood gekregen waarmee je iemand de hersens kon inslaan. Het rook schimmelig. Ze weekte het brood in de soep, eenvoudig dopen was niet genoeg om het zacht te krijgen, en knabbelde het met lange tanden weg. Fantaseren dat het iets anders was, ging niet. Het was ronduit smerig. Maar ze had honger, dus at ze het op. Net als Ben, die naast haar zat.

Ze bekeek hem vanuit haar ooghoeken. Hij had nog roetvegen op zijn gezicht en zijn haren stonden in vet-

tige plukken overeenind. De geur van de vleesdrogerij hing zwaar om hem heen. ‘Je stinkt.’

‘Jij ook. Naar vis.’

Zoë keek met een ruk op. ‘Da’s waar ook!’

‘Wat? Dat je stinkt?’

Ze stootte hem aan met haar elleboog. ‘Nee, sufferd. Ik heb een paar oesters meegesmokkeld.’ Ze viste de schelpen uit de verschillende zakken van haar jas en legde ze naast zich neer op de rand van het dak.

Ben had zijn mesje al tevoorschijn getrokken en begon ze een voor een open te wrikken. ‘Hier.’

Zoë pakte de schelp aan, hield hem in de lucht als proost en slobberde de oester naar binnen. Ondanks dat hij naar een kruising tussen een hap zeewater en een zoute snottebel smaakte, was hij een welkome aanvulling op de soep.

‘Nog een?’

Zoë knikte. Ze wiebelde met haar benen. Dit was haar lievelingsplekje. Samen met Ben, weg uit de drukte die het weeshuis met zich meebracht, starend in de verte. Hier hadden ze uitzicht op de schemerzone, een schemerige strook land tussen Tenebris en Facillis. Een niemandsland dat slechts door een beperkt groepje mensen, bij wie de lichtziekte minder aanwezig was, langer dan een minuut of vijftien betreden kon worden. In de verte speelde zich in de lucht een kleurenspektakel af. Ze konden net een streep blauw zien, doorspekt met rode en gele vegen van licht die op de grens van licht en donker een bewegend spel creëerden alsof ze continu met elkaar in gevecht waren. Zoë zag het liever als een dans. Het was een prachtig schouwspel om naar te kijken.

Hoe zou Facillis eruitzien? Hoe zou de orizon voelen op je huid als je niet verbrandt?

‘Heb je al bedacht wat je gaat doen na je verjaardag?’ onderbrak Ben haar gedachtegang.

Zoë haalde haar schouders op. ‘Nog niet.’ Over een paar dagen werd ze zestien en daarmee kwam er een einde aan de opvang van het weeshuis. Dan moest ze op eigen benen staan en haar eigen boontjes doppen. Natuurlijk had ze dikwijls gedacht aan hoe ze verder moest, maar echt een concreet plan had ze nog niet.

Er was wel een idee dat de laatste tijd steeds vaker in haar hoofd speelde. *De schemerzone...* De vuilnisbelt van Facillis. Ze wilde graag proberen of zij de zone kon betreden. Als dat lukte en als ze daar mooie spulletjes kon vinden, kon ze die misschien verkopen.

Deze gedachte bracht andere met zich mee. Zo was het gevaarlijk om daar rond te waken, en strafbaar. Dus of het nu verstandig was... Maar wat moest ze anders? Ze verplaatste haar blik naar de horizon. Als ze haar ogen tot spleetjes kneep en tussen haar wimpers door tuurde, kon ze in de verte een streep licht zien. Ze was opgegroeid in het weeshuis, maar dat hoefde niet te betekenen dat ze wees was. Misschien hadden haar ouders haar hierheen gebracht omdat ze het lichtgenemiste en leefden ze nog ergens. Zouden ze zich haar nog herinneren? Zouden ze af en toe nog aan haar denken? *Wat als ik een manier kan vinden om hente gaan zoeken?*

Marie-Louise

Facillis

Marie-Louise waste haar handen grondig en liet zich daarna door een van haar collega's in het ziekenhuisschort hijsen. Ze wierp een blik op de digitale klok aan de muur. Vijf voor negen. Alles liep volgens schema.

Ze keek de ruimte rond. Was alles wat ze nodig hadden aanwezig? In haar hoofd vinkte ze alle regels van de checklist af. De juiste instrumenten? Check. Een schone operatietafel? Check. De chips die ze die dag zouden gebruiken? Check. Mooi. Als die deuren straks opengingen, zouden de patiënten achter elkaar de operatiekamer worden binnengereden. Maar niet tussen twaalf en één, wanneer ze hun lunchpauze hadden. Er was geen tijd om fouten te corrigeren.

De volgende opdracht kwam in haar op: *Drie minuten tot de eerste operatie van de dag. Maak jullie klaar.* Marie-Louise keek haar twee collega's aan. Ze knikten alle drie. Ze hadden allemaal hetzelfde bericht gekregen, wist ze. Het feit dat ze drie minuten over hadden, stemde haar tevreden. Op tijd klaar zijn loonde.

Gefeliciteerd. Jullie hebben een extra fiche verdiend, kregen ze binnen. Er verscheen een glimlach op Marie-Louises gezicht. Ze had nog maar een paar fiches nodig om het vervolg op *De Honderd Maanden*, de e-boekenserie waar ze aan verslaafd was, te kunnen aanschaffen.

'Zijn jullie ergens voor aan het sparen?' vroeg ze aan Wendy en Brenda. Ze stonden netjes op een rij langs de operatietafel. Hun armen hingen recht langs hun lichaam. Dat was de basishouding die ze automa-

tisch aannamen in rust.

Wendy glunderde, haar ogen straalden. Hoewel haar gezicht, net als bij de rest, gedeeltelijk met een mondkapje was bedekt, waren haar rode wangen niet te maskeren. Ze zei echter niets en keek beschaamd naar de vloer.

‘Wat?’ vroeg Marie-Louise. Haar blik ging van Wendy naar Brenda. ‘Mis ik iets?’

Brenda lachte. ‘Laten we zeggen dat zij en haar man een leuke nacht gaan hebben als ze genoeg fiches heeft.’

‘Bedoel je dat nieuwe middeltje dat...?’

Wendy herstelde zich, keek Marie-Louise uitdagend aan en opende haar mond om antwoord te geven, maar op dat moment vlogen de deuren open en verscheen de opdracht *werken* voor hun geestes oog. Alle andere gedachten werden naar de achtergrond verdrongen. De focus ging aan. Daar zorgde de centrale computer voor. Die stuurde alle chips aan en gaf de opdrachten door aan alle Facillianen.

Die focus zou zo blijven tot ze pauze hadden, en dat was prima. De kans dat er iets misging, was op deze manier gering.

De eerste patiënt werd binnengebracht door twee mannen. Het was een jongetje. Naam: Luca. Leeftijd: zeven dagen. Dit was de minimale leeftijd die een kind moest hebben om onder het mes te mogen. Hij had een paar kleine problemen met zijn hart, maar deze zouden tijdens een volgende operatie verholpen worden door het te vervangen door een gekweekt exemplaar. Verder waren er geen bijzonderheden. Doordat alle informatie direct op hun chip werd geüpload, hadden Marie-Louise, Wendy en Brenda die tegelijkertijd tot hun beschikking, nog voordat het jongetje door een van de mannen werd overgeheveld naar de operatietafel.

De mannen verdwenen zonder een woord te zeggen. Logisch ook, want ze waren net als zij aan het werk en er werden geen opdrachten gegeven om een praatje te maken.

Marie-Louise keek naar het jongetje. Het kind had voldoende middelen toegediend gekregen om niets van de operatie mee te krijgen. Zijn hoofd lag gedraaid naar links en zijn mondje was iets opengevallen. Hoe- wel alle kinderen op deze leeftijd op elkaar leken, of het nu jongens of meisjes waren, had Marie-Louise nooit moeite om de verschillende gelaatstrekken te herkennen en zich voor te stellen hoe het kind er als volwassene uit zou zien. Hij had hoge jukbeenderen en zijn neus was groter dan gemiddeld. Het kind had wel iets weg van Christiaan. Haar zoon had er op deze leeftijd precies zo uitgezien, maar het kon ook zijn dat haar fantasie een loopje met haar nam.

Marie-Louise keek haar collega's aan. Die knikten stoïcijns. Ze knikte terug. Ze legde haar hand op het gezicht van het kind, duwde het hoofdje nog iets verder opzij zodat ze meer ruimte zouden krijgen en boog zich met het scalpel in haar linkerhand over de pati-ent heen. Ze maakte de incisie vlak achter het linker-oor. Er welde meteen bloed op. De ijzerachtige geur daarvan ging de strijd aan met de steriele ziekenhuislucht. Brenda zoog het bloed met een zuigertje weg. Ze werkten als een geoliede machine samen. Marie-Louise voerde de operatie uit, Brenda zorgde ervoor dat alles schoon en overzichtelijk bleef en Wendy gaf alles aan waar om werd gevraagd.

‘Boor.’

Ze had het woord nog niet uitgesproken of Wendy overhandigde hem al. Marie-Louise stak de kop van het boortje in de wond, drukte die tegen de schedel, en zette hem aan. Hij begon te draaien en maakte een geluid dat rondzong in haar hersenpan.

Dit was het kritieke punt. Ze moest nu niet te veel kracht zetten. Als ze de hersens zou raken, was het gedaan met dit kind. Gewoon net genoeg druk om... Daar. Ze was er al doorheen. Ze haalde de boor uit de wond, overhandigde hem aan Wendy en kreeg er een chip voor terug. Brenda had een paar seconden nodig om de wond schoon te maken. Marie-Louise schoof de chip onder de huid en zorgde ervoor dat de onderkant precies boven het gat zat. Nu hoefde ze alleen nog de wond te hechten. De chip zou, wanneer hij geactiveerd werd, openklappen en draden in de hersens schieten, zodat het besturingssysteem geüpload kon worden. Marie-Louise bleef het fascinerend vinden dat dit mogelijk was, zelfs na al die jaren. De chip had het leven zo drastisch veranderd. Het was geweldig, een staaltje technologisch vakmanschap dat sindsdien onovertroffen was. Ze vroeg zich af of dat ooit nog zou gebeuren.

Zoë

Tenebris

‘Gaan we dit echt doen?’ vroeg Ben.

Zoë wierp een blik over het muurtje waar ze achter verscholen zaten. *Ja, Zoë, ga je dit daadwerkelijk doen?* Daarnet had het nog als een goed plan geklonken, maar nu ze zo vlak bij de grens van de schemerzone waren... Ze staarde in het halfduister en beet op haar lip. De grens tussen Facillis en Tenebris. Daar waar het donker niet helemaal donker is en het licht niet helemaal licht, met glorende kleuren in de verte. Ze kon de bergen met afgedankte spullen, vuilnis en de vervallen huizen en gebouwen zien. De lucht was dik en ver-

dorven, ze kon hem zelfs bijna proeven. *Hoe laag ben ik gezonken om dit daadwerkelijk te willen?* Het antwoord kwam al snel. *Laag...*

Ze draaide zich om en ging op haar hurken zitten, met haar rug tegen de muur gedrukt zodat ze iets van steun had. Alles draaide om haar heen, haar adem zat hoog. Ze stond op het punt om alles kwijt te raken wat haar ook maar enige houvast gaf. Ze moest dit doen. Binnenkort stond ze op straat en moest ze het zelf zien te rooien, dan was er geen vangnet meer. Nu moest ze op een of andere manier aan geld zien te komen. Het baantje dat ze had, had ze via het tehuis gekregen en moest ze weer opgeven voor de volgende wees. Zoë balde haar vuisten. *Vervloekte zoi.*

‘Ja. Ik wil het op zijn minst proberen en met mijn eigen ogen zien wat daar nou is.’ Resoluut stond ze op. Dit was haar enige kans. Of in ieder geval de beste die ze kon verzinnen. *Nu hopen dat het me lukt.* ‘Ben jij dan niet nieuwsgierig?’

‘Tuurlijk wel, maar als iemand ons daar ziet...’

‘Bangerik.’

‘Ik ben helemaal niet...’ Ben zuchtte en balde zijn vuist. ‘Kom, laten we dan maar gaan.’

Zoë glimlachte.

Doordat de koude en warme lucht elkaar hier ontmoette, waaide het flink. Zoë trok haar sjaal omhoog, zodat de helft van haar gezicht in ieder geval beschermd was tegen het striemende zand. Ze controleerde het lantaarntje aan haar riem. Gelukkig, het brandde nog. Ze hing de pand van haar jas ervoor, zodat het een beetje tegen de wind beschermd werd. Met Ben in haar kielzog liep ze met grote stappen naar het hek toe dat de grens aangaf van de schemerzone. De poort, die bestond uit twee losse delen die open konden slaan, was met een ketting vastgezet, maar er was speling. Zoë wurmde zich er als eerste tussendoor. Ze

negeerde de borden met daarop ‘Verboden Toegang’ en ‘Gezondheidsrisico’ en een afbeelding van een doodskop en twee gekruiste beenderen.

Aan de rammelende ketting te horen, werkte Ben zich nu tussen de hekken door. Zoë keek niet om en hield haar blik strak voor zich uit gericht, op de bergen met van alles en nog wat en de huizen in de verte. Ze was bedacht op iedere beweging en voelde haar hart in haar keel kloppen. Er gingen verhalen rond over tuig dat zich hier ophield en over mensen die de schemerzone betraden en nooit meer terugkwamen. Nu was ze niet zo bang voor het tuig, want dat verhaal kon niet kloppen. Mensen uit Tenebris konden het licht niet lang verdragen, dus je hier echt ophouden, kon simpelweg niet. Tenzij het tuig uit Facillis was, dacht ze erachteraan. Wat de verdwijningen betrof, misschien konden die mensen niet meer terugkomen of... Er gingen verhalen rond over ratten zo groot als honden en -

‘Nou, zullen we dan maar?’ Ben pakte haar hand.

Zoë wipte even op van schrik.

‘Waar was je met je gedachten?’

‘Oh, nergens...’

‘Hoe gaan we dit eigenlijk aanpakken? Gaan we in één keer door? Of lopen we steeds een stukje en bekijken we dan of we verder gaan?’

Zoë beet op haar lip. ‘Ik denk dat we gewoon moeten gaan lopen en dan zien we het vanzelf als we niet meer verder kunnen.’

Ben knikte.

Zoë zag de spanning op zijn gezicht. Zelf was ze ook gespannen, misschien nog wel meer, omdat er voor haar zoveel van afhing. Want als dit niet ging werken, wat moest ze dan? Hoe kwam ze dan aan in-komen?

Ze pakte Bens hand stevig vast. Ze begonnen te lopen, de schemerzone in. De eerste paar minuten was

er nog niets aan de hand, maar langzaamaan werd het licht feller. Zoë kneep haar ogen tot spleetjes. Haar ogen traanden. De wereld om haar heen werd waziger.

De gebouwen die er stonden waren vervallen, aangetast door de wind die erop inbeukte. Omdat hier geen bijgebouwtjes waren, was er meer ruimte dan ze gewend was in Tenebris. Zoë's maag verstrakte. Door de naargeestige sfeer gingen haar nekhaartjes overeind staan. Ze miste de gezellige gloed van de lantaarns en het geluid van de samendrommende mensen. Het enige wat ze hier hoorde, was het ruisen van de wind. Ze bereikten de eerste bergen met afval. Zoë begon de contouren te herkennen van de spullen die er lagen. Kasten, stoelen, schoenen, maar ook dingen die hen vreemd waren. Met open mond keek ze om zich heen.

Ben trok aan haar hand. 'Zoë, stop. Ik trek het niet meer.'

Zoë draaide zich met een ruk om en keek hem aan. 'Wat is er?'

'Kijk... ' Ben stak zijn vrije hand voor zich uit. De huid was bobbelig en rood en er was al een blaas aan het ontstaan. Zelfs in zijn gezicht waren er plekken zichtbaar.

'Ga terug! Vlug!'

Ben knikte. Hij draaide zich om en rende terug naar de veiligheid, terug naar de duisternis. Zoë staarde hem na totdat ze alleen zijn lantaarntje nog zag branden.

Ze bekeek haar eigen handen. Niets. Puntgaaf. Ze voelde nauwelijks iets. Hooguit een tintelend gevoel. Ze had meer last van haar ogen.

Ze liep verder en bekeek de schimmige wereld om zich heen. De sfeer was vreemd, naargeestig zelfs. De stilte drukte op haar neer. Ze was zo gewend aan mensen om zich heen. Thuis, in Tenebris, krioelde het bijna

van de mensen. Ze waren echt overal. Er was nergens een plekje waar je alleen kon zijn. *Op het dak van het weeshuis na.*

Ze veegde de tranen uit haar ogen en ging nog een stukje verder. Ze liep tussen de eerste bergen door en zag aangebrande soeppannen – sommige hadden kapotte handvatten of een gat in de bodem – koekenpannen, steelpannen en nog meer soorten waar ze de naam niet van wist, servies in alle soorten en maten, pollepels, bestek, onderzetters en tafellakens. Het was te veel om op te noemen. Hier zou ze wel iets mee kunnen.

Ze bekeek de bergen met stijgende verbazing. Alles lag zo veel mogelijk bij elkaar. *Wie sorteerde dit?* Het zag eruit alsof er hier mensen aan het werk waren of waren geweest. Ze stond abrupt stil toen deze gedachte in haar opkwam. Wat als ze betrappt werd? Zouden ze haar kunnen zien? Ze dook weg achter een kastje dat op zijn kant lag. Er ontbrak een deurtje. Ze gluurde over de rand. Niemand.

Misschien was het beter om terug te gaan en te kijken hoe het met Ben ging. Hij had zich behoorlijk verbrand. Ze wierp een blik over haar schouder, in de richting van Facillis. *Hoe zou het daar zijn? Zou ik zo ver kunnen komen?* Misschien moest ze dat de volgende keer proberen.

Ze keek om zich heen voordat ze opstond. Nog steeds niemand. Haar blik viel op een hoop afgedankte kleding. Ze viste er een lange, zwarte jas tussenuit. Hij was nog helemaal gaaf, al was hij misschien een beetje verwassen en rook hij wat muf. Ze trok hem aan. Hij kwam tot aan haar enkels en de mouwen waren te lang, maar die kon ze oprollen. Er zaten allemaal zakken in, zowel aan de binnen- als aan de buitenkant. *Handig!* Ze trok de ceintuur strak, hing haar lantaarntje eraan en grijnsde. De eerste buit was binnen.

Zoë snelde terug naar het hek en wurmde zich tussen de poort door. ‘Ben!’ Hij moest zijn lantaarntje hebben afgeschermd, want ze zag nergens een gloed die verried waar hij zich verborgen hield. ‘Waar zit je?’ ‘Hier!’ klonk het vanachter het muurtje waar ze eerder verstopt hadden gezeten.

Zoë rende naar hem toe. ‘Hé!’ ‘Wat heb jij nou aan?’

Zoë draaide een rondje. ‘Mooi, hè?’ Ze grijnsde toen ze Bens jaloerse blik zag. ‘De volgende keer ga ik ook voor jou iets zoeken.’

‘Hoe ver ben je gekomen?’

‘Een eindje. De volgende keer wil ik kijken of ik de overkant kan halen.’ Ze gebaarde met haar hoofd naar zijn handen. ‘Laat eens zien?’ Ze hurkte naast hem neer en bekeek de brandwonden en de uitslag op zijn huid. In zijn gezicht viel het wel mee, maar de blaren op zijn handen zagen er pijnlijk uit. ‘Doet het zeer?’

‘Mwah, valt wel mee.’ Maar aan de verbeterde trek om zijn mond kon Zoë zien dat het wel degelijk pijn deed.

‘Laten we gaan, dan kijk ik even of ik ergens nog wat zalf kan regelen voor je.’ Ze trok hem overeind.

Zoë vond het verbazingwekkend dat ze zo ver de schemerwereld in kon, zonder dat haar huid verbrandde en ze last kreeg van blaren. Volgens de verhalen kon vrijwel niemand meer dan een kilometer ver komen. *Waarom ik dan wel?* Dit bood een mogelijkheid, een kans op een toekomst. Er begon zich een plannetje te vormen in haar hoofd.